

DEVLET ÜSTÜNE TARTIŞMA

Fransa Komünist Partisi'nin teorik organlarından olan aylık *La Nouvelle Critique* dergisinin, Şubat 1977, 101. sayısından alarak çevirdiğimiz devlet üzerine tartışma, her ne kadar teorik nitelikte bir tartışmaysa da, biz bunu daha çok bir haber verircesine sunuyoruz. Söyle ki, herhangi bir konuşma, açık oturum, teorik bir inceleme olmaktan çok, teorik incelemelerin sonuçlarının tartışılması demektir. Teorik incelemelerin sonuçlarının tanıtılmasıdır. Buradaki tartışma da bu nitelikte. Bütünüyle bize, Fransa Komünist Partisinin Fransa'daki devlet konusunda teorik yaklaşımını ve önerdiği stratejiyi, ayrıca, partiye teorik düzeyde muhalefet etmekle birlikte onunla diyalogunu da kesmeyen bazı Marksist aydınların eleştiriyi yansıtmış, göstermiş oluyor. Gerek parti sözcüklerinin, gerekse eleştirenlerin bu teorik tutumlara nereden, nasıl vardıkları bu tartışmada belli değil; ama bu konu üzerinde, Fransa'da oluşmuş teorik atmosferi, tartışmaların terimlerini yeterince yansıtıyor.

FKP'nin özellikle devlete yönelik araştırmalarında, son dönemde, belirgin bir canlanma var. Gelgelelim, bizce bu, biraz geç kalmış bir ilgi uyanması. Partinin birdenbire ne kadar temelli biçimde strateji değiştirdiğini hepimiz biliyoruz. Bu değişiklik, parti teorisyenlerinin daha önceden Fransa'da kapitalist devlet yapısı üstüne yaptıkları araştırmaların bir sonucu olarak gelişmedi. Tersine, önce strateji değişti, daha sonra da yeni stratejiye uygun teorik incelemelere girildi. Şüphesiz, daha önce de, böyle yaklaşımlar genel olarak vardı; ama «proletarya diktatörlüğü» kavramının yadsınmasıyla birlikte, bu tür dağınık yaklaşımlar belirli bir disipline yöneldi. «Geçiş toplumu»na paralel, «geçiş devleti» gibi yeni kavramlar türedi. Şimdi parti, klasik tekelci devlet kapitalizmi yaklaşımından temellenen, onu ayrıntılandırmaya çalışan devlet incelemelerine yöneliyor. Bu arada, parti dışındaki çevrelerle de teorik bir alışverişi sürdürmeye çalışıyor. Bu konudaki demokratik anlayışın, partinin kendi analizlerine daha sağlam bir teorik tutarlılık kazandırması mümkün.

Tartışmaya katılanlar arasında Paul Boccara, partinin eski teorisyenlerinden ve şimdi merkez komite üyesi. Boccara'nın iktisadi konularda önemli eserleri vardır. Christine Buci - Glucksmann, özellikle son yıllarda, adı daha çok duyulan parti teorisyenlerinden biri haline geldi. Gayrı resmi bir şekilde, partinin sol kanadından olduğu söyleniyor. Daha çok Gramsci üstüne çalışmalarıyla tanınıyor. Francois Hincker de bir parti üyesi. Tartışmanın yayımlandığı *Nouvelle Critique* dergisinin baş redaktörü. Poulantzas ve —bizim bildiğimiz kadarıyla— Manuel Castells, parti üyesi değil. Poulantzas'ı *Birlikim* okurları çeşitli vesilelerle tanırlar. Özellikle devlet konusunda pek çok çalışması var. Castells de iktisat konularında olduğu gibi genel teorik konularda ünlü bir yazar bugünlerde.